

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2024 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marta Sawińska

Protokolant: Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2024 r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy **K. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

o wysokość emerytury

na skutek apelacji K. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 29 lipca 2022 r. sygn. akt VII U 2157/21

1. oddała apelację,
2. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu na rzecz r.pr. K. P. kwotę 240 zł powiększoną o stawkę podatku VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu K. M. w instancji odwoławczej.

	Marta Sawińska	
--	----------------	--

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 18 października 2021r. o znaku (...), w odpowiedzi na pisma K. M. z dnia 30 lipca 2017 r. i z dnia 19 lipca 2021 r.[Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. poinformował go, że wysokość emerytury K. M. jest zależna od liczby udokumentowanych okresów składkowych i nieskładkowych oraz od wysokości zarobków, od których ustalana jest podstawa wymiaru emerytury.

Organ rentowy ustalił, że od 16 marca 1979 r. do 18 lutego 2013 r. K. M. pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy. Do ustalenia podstawy wymiaru renty, zgodnie z przepisami obowiązującymi w dacie przyznania renty, przyjęto wynagrodzenie z 12 miesięcy kalendarzowych, z okresu od 1 stycznia 1978 r. do 31 grudnia 1978 r. Zarobki te w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia z tego okresu wynoszą 105,75%. Organ rentowy przypomniał, że decyzją z dnia 20 marca 2013 r. przyznał K. M. emeryturę z urzędu od 19 lutego 2013 r., tj. od ukończenia wieku emerytalnego. Do obliczenia wysokości emerytury przyjęto 320 miesięcy, tj. 26 lat i 7 miesięcy okresów składkowych oraz 1 miesiąc okresów nieskładkowych. Za podstawę wymiaru emerytury przyjęto zwaloryzowaną podstawę wymiaru renty, obliczoną od kwoty bazowej 717,16 zł, tj. kwoty bazowej ostatnio przyjętej do obliczenia renty. Wysokość emerytury po waloryzacji od 1 marca 2013 r. wyniosła 1.250,91 zł. Decyzją z dnia 22 maja 2013 r. I Oddział ZUS w P., rozpatrując

wniosek K. M. z dnia 26 kwietnia 2013 r., ponownie ustalił wysokość świadczenia od 19 lutego 2013 r., tj. od dnia nabycia uprawnień do świadczenia. Do ustalenia wysokości podstawy wymiaru emerytury przyjęto wskaźnik podstawy wymiaru, ustalony z 20 lat kalendarzowych, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, wynoszący 63,99% oraz kwotę bazową, obowiązującą w dniu przyznania emerytury, tj. 19 lutego 2013 r. – 2.974,69 zł. Zatem podstawa wymiaru emerytury K. M. wyniosła 1.903,50 zł., a po waloryzacji od 1 marca 2013 r. – 1.979,64 zł. Ponownie obliczona wysokość emerytury K. M. od 19 lutego 2013 r. wyniosła 1.372,92 zł, a od 1 marca 2013 r. – 1.427,84 zł. Decyzją z dnia 18 lipca 2017 r. ZUS ponownie ustalił wysokość emerytury K. M., uwzględniając do obliczenia składnika emerytury, wynoszącego 24% kwoty bazowej – kwotę bazową obowiązującą w dniu nabycia prawa do emerytury, tj. 2.974,69 zł., do obliczenia części należnej za okresy składkowe i nieskładkowe przyjęto podstawę wymiaru renty z uwzględnieniem wszystkich waloryzacji, tj. 2.098,33 zł. Należne wyrównanie za okres od 1 lipca 2014 r. do 31 lipca 2017 r., tj. za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym wydano decyzję oraz przysługujące odsetki, przekazano wraz ze świadczeniem za miesiąc sierpień 2017 r. Po ostatniej waloryzacji, tj. od dnia 1 marca 2021 r. emerytura K. M. wynosi 1.833,09 zł. Do emerytury wypłacany jest dodatek pielęgnacyjny w wysokości 239,66 zł. Jednocześnie po ponownej analizie akt rentowo – emerytalnych, ZUS I Oddział w P. nie stwierdził nieprawidłowości w ustaleniu wysokości emerytury, przysługującej K. M., a ponowne przeliczenie wysokości emerytury może nastąpić na wniosek, po przedłożeniu nowych dowodów, dotyczących nieuwzględnionych dotychczas okresów składkowych i nieskładkowych lub uzyskanych zarobków.

K. M. w piśmie z dnia 6 listopada 2021 r. zaskarżył ww. pismo do sądu, kwestionując wysokość emerytury, obliczoną przez ZUS, w szczególności m.in. przyjęcie przez organ rentowy kwoty bazowej w wysokości 717,16 zł, domagając się wyjaśnień w zakresie dotychczasowych decyzji ZUS w sprawie wysokości emerytury, kwestionując otrzymanie decyzji przeliczającej rentę na emeryturę, kwestionując okres i kwotę wypłaconego wyrównania emerytury w 2017 r., wnosząc o właściwe obliczenie emerytury i kwoty bazowej.

W odpowiedzi na odwołanie, pełnomocnik organu rentowego w piśmie z dnia 6 grudnia 2021 r. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując przy tym stanowisko, wyrażone przez organ rentowy w decyzji z dnia 18 października 2021 r.

Zarządzeniem z dnia 21 grudnia 2021 r. sygn. VII U 2157/21 Przewodniczący w oparciu o przepis art. 467 § 4 k.p.c. zwrócił akta organowi rentowemu z uwagi na istotne braki w materiale sprawy, w szczególności brak decyzji organu rentowego, datowanej na 18 października 2021 r., przeliczającej emeryturę odwołującego, a istnienie jedynie w tej dacie pisma wyjaśniającego, nadto celem rozważenia wydania decyzji przeliczającej emeryturę odwołującego lub odmawiającej przeliczenia – w przedmiocie wniosków z dnia 30 lipca 2017 r. i z dnia 19 lipca 2021 r.

Decyzją z dnia 24 stycznia 2022 r. o znaku (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291 ze zm.), po rozpoznaniu wniosku z dnia 30 lipca 2017 r. i 19 lipca 2021 r., odmówił K. M. przeliczenia świadczenia.

W uzasadnieniu organ rentowy przywołał brzmienie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wskazał, że K. M. do wniosków z dnia 30 lipca 2017 r. i z dnia 19 lipca 2021 r. nie przedłożył żadnych nowych dowodów oraz nie zostały ujawnione nowe okoliczności, niezbrane organowi rentowemu, które miałyby wpływ na wysokość wypłacanego świadczenia. Z tych przyczyn ZUS odmówił K. M. prawa do przeliczenia emerytury.

W piśmie z dnia 2 maja 2022 r. ustanowiony dla odwołującego K. M. – pełnomocnik z urzędu w odpowiedzi na zobowiązanie sądu zajął stanowisko, że intencją K. M. było złożenie odwołania od pisma ZUS z dnia 18 października 2021 r., które nosi cechy decyzji, a wobec pisma z dnia 10 lutego 2022 r. – złożenie odwołania od decyzji odmownej ZUS z dnia 24 stycznia 2022 r. Pełnomocnik odwołującego wskazał, że K. M. wnosi o zmianę zaskarżonych decyzji i ustalenie przysługującego mu świadczenia emerytalnego w prawidłowej, wyższej wysokości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonych decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu.

Na rozprawie w dniu 21 lipca 2022 r. pełnomocnik odwołującego z urzędu doprecyzował, że ostatecznie odwołanie dotyczy wyłącznie decyzji ZUS z dnia 24 stycznia 2022 r.

Wyrokiem z 29 lipca 2022 r. sygn. akt VII U 2157/21 Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił odwołanie (pkt 1 wyroku) oraz przyznał od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) na rzecz radcy prawnego K. P. kwotę 180 zł wraz z należnym podatkiem VAT tytułem zwrot kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (pkt 2 wyroku).

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Odwołujący K. M. urodził się (...), w latach 1963-1966 uczęszczał do zasadniczej szkoły zawodowej i uzyskał zawód ślusarza. W okresie od 1 września 1963 r. do 31 października 1979 r. odwołujący pracował w Spółdzielni (...) w P., następnie od 9 listopada 1970 r. do 16 października 1971 r. – w Zakładach (...) i od 14 grudnia 1971 r. był ponownie zatrudniony w Spółdzielni (...) w P. do 15 marca 1979 r. w wymiarze całego etatu, a od 15 marca 1979 r. – w wymiarze ½ etatu.

Decyzją z dnia 23 lutego 1979 r., znak: Rp-7- (...) organ rentowy przyznał odwołującemu rentę inwalidzką II grupy od dnia 19 stycznia 1979 r., tj. od dnia wniosku. Do obliczenia renty inwalidzkiej, organ rentowy uznał za udowodnione 12 lat zatrudnienia. Stosownie do ówczesnie obowiązujących przepisów, postawa wymiaru renty inwalidzkiej – 5.168,17 zł została obliczona z okresu ostatnich 12 miesięcy zatrudnienia, tj. od stycznia 1978 r. do grudnia 1978 r. W dalszym okresie renta inwalidzka odwołującego była podwyższana poprzez doliczenie rekompensat ustawowych (np. decyzja z dnia 15 marca 1981 r.) i dodatków rodzinnych (np. decyzja z dnia 9 lipca 1985 r.) oraz wskutek ustawowej waloryzacji (np. decyzja z dnia 20 kwietnia 1986 r.).

Decyzją z dnia 14 grudnia 1993 r. organ rentowy w związku z zaświadczeniem z zakładu pracy o zatrudnieniu i zarobkach, przeliczył K. M. rentę i przyznał rentę inwalidzką I grupy od 1 kwietnia 1993r. Organ rentowy uznał za udowodnione 17 lat i 10 miesięcy okresów składkowych, 1 miesiąc okresów nieskładkowych oraz 7 lat i 1 miesiąc okresów uzupełniających. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 105,75%. Podstawa wymiaru, obliczona poprzez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 105,75% przez 1.700.000 zł tj. kwotę bazową, wyniosła 1.797.750 zł. Wysokość nowo obliczonego świadczenia na dzień 1 kwietnia 1993 r. wyniosła 915.147 zł. Do renty przysługiwały odwołującemu dodatek pielęgnacyjny w wysokości 400.000 zł i dodatek rodzinny 167.000 zł.

W następnych latach organ rentowy przeliczał odwołującemu rentę, uwzględniając nowy staż pracy (m.in. decyzja z dnia 31 marca 1998 r., z dnia 22 lipca 1998 r.). Z dniem 30 listopada 1998 r. odwołujący zakończył stosunek pracy ze Spółdzielnią (...).

Decyzją z dnia 20 marca 2008 r. o znaku (...) na podstawie przepisu art. 194a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, organ rentowy ponownie ustalił wysokość renty poprzez obliczenie świadczenia od kwoty bazowej, podwyższonej do 100% przeciętnego wynagrodzenia, przyjętego do obliczenia wysokości tego świadczenia. Renta po ponownym ustaleniu jej wysokości, z uwzględnieniem waloryzacji przypadających do 29 lutego 2008 r., na dzień 1 marca 2008 r. wyniosła 928,60 zł, a po waloryzacji od 1 marca 2008 r. wskaźnikiem 106,50% - 988,96 zł.

Decyzją z dnia 20 marca 2013 r. znak: (...), organ rentowy działając z urzędu po osiągnięciu przez odwołującego wieku emerytalnego, przyznał mu od 19 lutego 2013r. tj. od nabycia prawa do świadczenia - emeryturę w miejsce pobieranej wcześniej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Przy obliczeniu emerytury organ rentowy uwzględnił ustalony na dzień 19 lutego 2013 r. staż pracy: 26 lat i 7 miesięcy okresów składkowych (319 miesięcy) oraz 1 miesiąc okresów nieskładkowych. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto dotychczasową podstawę wymiaru renty. Wskaźnik podstawy wymiaru ustalony na dzień 19 lutego 2013 r. wyniósł 105,75%. Podstawa wymiaru ustalona na dzień 19 lutego 2013 r. wyniosła 2.098,33 zł. Wysokość emerytury ustalona na dzień 19 lutego 2013 r., tj. w dniu nabycia prawa do emerytury, wyniosła miesięcznie 1.202,80 zł., a po waloryzacji od dnia 1 marca 2013 r. 1.250,91 zł.

Dodatek pielęgnacyjny dla odwołującego na stałe wynosił 195,67 zł, a po waloryzacji od dnia 1 marca 2013 r. 203,50 zł. Od dnia 1 marca 2013 r. wysokość świadczenia do wypłaty wynosiła 1.259,83 zł.

W dniu 24 kwietnia 2013 r. odwołujący złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury wskazując w nim, iż wnosi o wybranie najkorzystniejszego wariantu na podstawie przedłożonych dokumentów. Decyzją z dnia 22 maja 2013 r., znak: EI/070763221/20, organ rentowy dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury odwołującego od nabycia prawa do świadczenia tj. od 19 lutego 2013r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych, wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik podstawy wymiaru ustalony na dzień 19 lutego 2013 r. wynosił 63,99%. Wysokość podstawy wymiaru po ponownym ustaleniu w dniu 19 lutego 2013 r. wyniosła 1.903,50 zł., a po waloryzacji z dnia 1 marca 2013 r. 1.979,64 zł. Wysokość emerytury ponownie ustalona na dzień 19 lutego 2013 r. wynosiła miesięcznie 1.372,92 zł., a po waloryzacji od dnia 1 marca 2013 r. 1.427,84 zł. Dodatek pielęgnacyjny dla odwołującego wynosił 203,50 zł. Od dnia 1 czerwca 2013 r. wysokość świadczenia do wypłaty wynosiła 1.402,83 zł.

W dniu 17 czerwca 2013 r. odwołujący złożył ponowny wniosek o korektę obliczenia jego emerytury wskazując, że w otrzymanych decyzjach z dnia 20 marca 2013 r. i z dnia 22 maja 2013 r. organ rentowy dokonał błędnego wyliczenia jego świadczenia. Decyzją z dnia 4 lipca 2013 r., znak: EI/20/029027061 organ rentowy odmówił odwołującemu ponownego przeliczenia emerytury wskazując, że nie przedłożył on w istocie żadnych nowych dokumentów. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał szczegółowo, w jaki sposób dokonano wyliczenia emerytury odwołującego w poprzednich decyzjach i wskazał, że brak jest obecnie podstaw do ponownego ustalenia wysokości świadczenia. Odwołujący zaskarżył przedmiotową decyzję do sądu. Prawomocnym wyrokiem z dnia 13 maja 2014 r. w sprawie sygn. VIII U 3053/13 Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił odwołanie K. M. od decyzji: z dnia 20 marca 2013 r. nr (...), z dnia 22 maja 2013 r. nr (...) i z dnia 4 lipca 2013 r. nr (...). Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 14 maja 2015r. oddalił apelację odwołującego od ww. wyroku - sygn. akt III AUa 1377/14.

Decyzją z dnia 18 lipca 2017 r. nr E1/20. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. stwierdził, że dotychczas wypłacane świadczenie, zostało ustalone w nieprawidłowej wysokości i z urzędu od 1 lipca 2014 r., tj. za okres 3 lat poprzedzających miesiąc wydania decyzji, przeliczył emeryturę K. M.. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto podstawę wymiaru renty i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru – 105,75%. Podstawa wymiaru, obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 105,75% przez kwotę bazową 717,16 zł, wyniosła 758,40 zł, a po waloryzacji na dzień 19 lutego 2013 r. – 2.098,33 zł i ostatecznie wskutek kolejnych waloryzacji na dzień 1 marca 2017 r. – 2.289,74 zł. Organ rentowy uwzględnił łącznie 26 lat, 7 miesięcy i 9 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąc i 22 dni okresów nieskładkowych. Z uwagi na fakt, że odwołujący po przyznaniu emerytury przepracował 30 miesięcy, zastosowanie znalazło przyjęcie nowej kwoty bazowej w tzw. części socjalnej emerytury. Zgodnie zatem z przepisem art. 53 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, część socjalna emerytury (tj. 24% kwoty bazowej = 713,93 zł, pomnożona przez przelicznik kolejno 1,3 % dla lat składkowych i 0,7 % dla lat nieskładkowych) wyniosła 1.440,37 zł. Łącznie emerytura po waloryzacji od 1 marca 2017 r. wyniosła 1.571,69 zł + dodatek pielęgnacyjny 209,59 zł. W przedmiotowej decyzji organ rentowy wypłacił odwołującemu także wyrównanie z ustawowymi odsetkami za okres od 22 lipca 2014 r. do 20 sierpnia 2017 r.

K. M. poczynawszy od pisma z dnia 30 lipca 2017 r. wniósł do organu rentowego o wyjaśnienie przyczyn wydania decyzji w dniu 18 lipca 2017 r. oraz w zakresie nowej wysokości emerytury. ZUS m.in. w piśmie z dnia 23 października 2017 r., z dnia 6 listopada 2017 r., z dnia 4 maja 2018 r., z dnia 15 czerwca 2018 r., z dnia 15 października 2018 r., z dnia 15 listopada 2018r., z dnia 4 grudnia 2018r., z dnia 27 grudnia 2018 r., z dnia 30 stycznia 2019r., z dnia 22 stycznia 2019 r., wyjaśnił odwołującemu przyczyny przeliczenia emerytury z urzędu decyzją z dnia 18 lipca 2017 r. wraz ze szczegółowym przytoczeniem podstawy prawnej oraz przebieg i zmiany wysokości renty inwalidzkiej, pobieranej od 1979 r., z uwzględnieniem corocznych waloryzacji. Jednocześnie organ rentowy pouczył odwołującego wielokrotnie, że kolejne przeliczenie wysokości emerytury może nastąpić po przedłożeniu nowych dokumentów. W piśmie z dnia 10 października 2019 r. organ rentowy na zobowiązanie Prokuratury Rejonowej P. w P., sporządził nadto kompleksowe

zestawienie informacji w sprawie przyznania kolejno renty i emerytury K. M., ze wszystkimi zmianami, wynikającymi z przepisów lub wskutek przedłożenia przez odwołującego dokumentów.

W pismach z dnia 30 lipca 2017 r. i 19 lipca 2021 r. K. M. ponownie wniósł o ustalenie i prawidłowe obliczenie emerytury. Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu przekazał przedmiotowe pisma do właściwości rzeczowej organowi rentowemu, celem rozpoznania. Organ rentowy udzielił na nie odpowiedzi pierwotnie w piśmie z dnia 18 października 2021 r., jednakże ostatecznie decyzją z dnia 24 stycznia 2022 r. odmówił K. M. przeliczenia świadczenia w trybie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Decyzja z dnia 24 stycznia 2022 r. stanowi ostatecznie przedmiot zaskarżenia w niniejszej sprawie.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok, w którym oddalił odwołanie (pkt 1 wyroku) oraz przyznał od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) na rzecz radcy prawnego K. P. kwotę 180 zł wraz z należnym podatkiem VAT tytułem zwrot kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (pkt 2 wyroku).

Na wstępie rozważań prawnych Sąd Okręgowy podał, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było prawo do ponownego ustalenia i przeliczenia emerytury K. M..

Jak wynika to ze stanu faktycznego w sprawie, odwołujący przed organem rentowym w oparciu o obiektywne dokumenty, wykazał zarobki uzyskiwane w latach 1963-1998, organ rentowy dokonywał ustawowej waloryzacji i rewaloryzacji świadczenia począwszy od chwili przyznania renty inwalidzkiej aż do zmiany na emeryturę, rozważając przy tym najkorzystniejszy dla odwołującego wariant przeliczeniowy w oparciu o obowiązujące przepisy prawa i orzecznictwo, w tym dokonując z urzędu korekty świadczenia w decyzji z dnia 18 lipca 2017 r. i dokonując spłaty wyrównania za okres 3 lat zgodnie z przepisem art. 113 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Aktualnie odwołujący ubiegał się o ponowne ustalenie świadczeń w trybie wznowieniowym, na podstawie przepisu art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 504 ze zm.). Następnie Sąd Okręgowy zacytował art. 114 ust. 1 ww. ustawy.

Sąd Okręgowy podkreślił, że dla skuteczności postępowania o ponowne ustalenie wysokości świadczenia konieczne jest zaistnienie jednej z przesłanek wymienionych w art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, tj. przedłożenie nowych dowodów lub ujawnienie okoliczności występujących przed wydaniem prawomocnej decyzji organu rentowego, a niebranych pod uwagę w uprzednim postępowaniu. Z nowych dowodów musiałyby wynikać nie jakiegokolwiek nieuwzględnione wcześniej okoliczności, ale okoliczności mające wpływ na wysokość świadczenia. Za nowymi dowodami musi stać potencjalna możliwość dokonania innych, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia (art. 227 k.p.c.) ustaleń faktycznych (...) - por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 czerwca 2018 r. sygn. III AUa 523/18.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Przenosząc powyższe na grunt niniejsze sprawy Sąd I instancji wskazał, że wysokość pobieranej do dziś emerytury K. M. jest zależna od liczby udokumentowanych okresów składkowych i nieskładkowych oraz od wysokości zarobków, od których ustalana jest podstawa wymiaru emerytury. Jakkolwiek K. M. wnosił o ponowne ustalenie i obliczenie emerytury, to nie przedłożył żadnych nowych dowodów czy dokumentów, w tym m.in. na okoliczność dodatkowych okresów składkowych lub korzystniejszych lat do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia.

Następnie Sąd Okręgowy zaznaczył, że sprawą z zakresu ubezpieczeń, zgodnie z art. 476 § 2 k.p.c., jest sprawa, w której wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego. Zakres i przedmiot rozpoznania sądowego wyznacza zatem treść decyzji organu rentowego. Decyzja zapada po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, a sąd w postępowaniu odwoławczym rozstrzyga o jej prawidłowości, przy czym postępowanie własne prowadzi według procedury cywilnej. Zadaniem sądu jest zatem zweryfikowanie stanowiska organu rentowego w decyzji, a nie badanie jej przez pryzmat zgodności z procedurą administracyjną.

Powyższe – zdaniem Sądu Okręgowego - dowodzi zatem tego, że sąd orzekający w niniejszej sprawie winien był zasadniczo wyłącznie zweryfikować na kanwie zaskarżonej decyzji, czy odwołujący spełnił warunki do przeliczenia emerytury, wynikające z przepisu art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jednakże dostrzegając ładunek emocjonalny, który towarzyszy odwołującemu w związku ze sprawą jego emerytury, czemu odwołujący dał wyraz w licznych pismach – w tym procesowych, składanych do akt sprawy, do akt organu rentowego i innych instytucji państwowych, Sąd Okręgowy postanowił dokonać dodatkowych wyjaśnień. Odnosząc się do pytania odwołującego, sformułowanego na rozprawie w dniu 21 lipca 2022 r. o pochodzenie kwoty bazowej w wysokości 717,17 zł, to w pierwszej kolejności – w ocenie Sądu Okręgowego - należy sprostować, że zapewne odwołujący miał na myśli wartość 717,16 zł, co wynika z nadal kwestionowanej przez odwołującego decyzji ZUS z dnia 18 lipca 2017 r.

Obowiązująca ustawa o emeryturach i rentach z FUS, za kwotę bazową uznaje 100% przeciętnego wynagrodzenia, pomniejszonego o potrącone od ubezpieczonych składki na ubezpieczenie społeczne w poprzednim roku kalendarzowym (por. art. 19 tej ustawy).

Świadczenia przyznane na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów były wyliczane od kwoty bazowej wynoszącej od 91% do 93% przeciętnego wynagrodzenia. Przepis art. 194a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wprowadzony ustawą z 16 lipca 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. nr 191, poz. 1954) przewidywał mechanizm stopniowego (rozłożonego na lata 2005–2008) podwyższania wysokości tych świadczeń. Termin do przywrócenia 100% kwoty bazowej zróżnicowano według daty urodzenia (przed 1 stycznia 1930 r. i po 31 grudnia 1929 r.).

Następnie Sąd I instancji przytoczył treść art. 194a ust. 5 ustawy emerytalnej.

W dalszej części uzasadnienia Sąd Okręgowy wskazał, że począwszy od 1 marca 1993 r. kwota bazowa, na mocy ustawy budżetowej na 1993 r. została obniżona do 91% przeciętnego wynagrodzenia i od tak ustalonej kwoty, obliczane były świadczenia. Od 1 czerwca 1994 r. wymiar kwoty bazowej podwyższono do 93% i wynosiła ona 666,96 zł. Tak ustalona kwota bazowa począwszy od 1996 r. podwyższana była o jeden punkt procentowy - w każdym kolejnym terminie waloryzacji i tak od 1 września 1996 r. podwyższono ją do 94 % przeciętnego wynagrodzenia; od 1 marca 1997 r. do 95%; od 1 września 1997 r. do 96%; od 1 marca 1997 r. do 97%; od 1 września 1998 r. do 98%. Obowiązujące od 1 września 1996 r. nowe zasady waloryzacji nie były już powiązane z kwotą bazową. Świadczenia były waloryzowane w oparciu o wskaźnik waloryzacji, ale nadal od obniżonej kwoty bazowej obliczane były nowe emerytury i renty. Od 1 stycznia 1999 r. kwoty bazowe określone są już jako 100% przeciętnego wynagrodzenia. Wszystkie emerytury i renty, których wysokość obliczono od kwoty bazowej niższej niż 100% przeciętnego wynagrodzenia, a więc świadczenia przyznane w okresie do 31 grudnia 1998 r. podlegały jak w przypadku odwołującego, ponownemu przeliczeniu.

Wskazana przez odwołującego wartość 717,16 zł stanowi zatem 100% przeciętnego wynagrodzenia z 1996 r.

Sąd I instancji zaakcentował, że decyzją z dnia 20 marca 2008 r. o znaku (...) na podstawie przepisu art. 194a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, organ rentowy ponownie ustalił wysokość renty poprzez obliczenie świadczenia od kwoty bazowej, podwyższonej do 100% przeciętnego wynagrodzenia, przyjętego do obliczenia wysokości tego świadczenia. Renta odwołującego po ponownym ustaleniu jej wysokości, z uwzględnieniem waloryzacji przypadających do 29 lutego 2008 r., na dzień 1 marca 2008 r. wyniosła wówczas 928,60 zł, a po waloryzacji od 1 marca 2008 r. wskaźnikiem 106,50% - 988,96 zł. W ocenie Sądu I instancji zatem organ rentowy prawidłowo zastosował ustawowy mechanizm

podwyższania kwoty bazowej i dochował ustawowego terminu do dokonania zmiany względem odwołującego właśnie w decyzji z dnia 20 marca 2008 r.

W związku z utrzymującymi się zastrzeżeniami K. M. do decyzji z dnia 18 lipca 2017 r., ubocznie Sąd Okręgowy wskazał, że sąd nie ma kompetencji do kontroli i weryfikacji prawomocnej decyzji organu rentowego. Z kolei tryb odwoławczy od tej decyzji nie został przez odwołującego wykorzystany, a zatem kwestionowanie przedmiotowej decyzji na tym etapie postępowania, jest nieskuteczne.

Z powyższych przyczyn Sąd I instancji doszedł do przekonania, że zaskarżona decyzja ZUS z dnia 24 stycznia 2022 r. jest prawidłowa, organ rentowy zaś wszechstronnie przeanalizował stanowisko odwołującego w piśmie poprzedzającym wydanie decyzji, tj. z dnia 18 października 2021 r., a tym samym, na podstawie powołanych wyżej przepisów prawa materialnego oraz przepisu art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., odwołanie K. M. nie zasługiwało na uwzględnienie i należało je oddalić, o czym sąd orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji.

O kosztach zastępstwa procesowego, udzielonego odwołującemu z urzędu, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie § 2 pkt 1 i 2 oraz § 4 ust. 1-3 w zw. z § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2019 r. poz. 68 j.t.), w kwocie 180 zł, odpowiadającej podwójnej stawce podstawowej wynagrodzenia radcy prawnego z urzędu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, powiększoną zgodnie z § 4 ust. 3 o stawkę VAT.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł odwołujący K. M. zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy z pism Skarżącego wynikało, że powołuje się on na wskazaną w tym przepisie przesłankę zmiany decyzji ZUS w zakresie wysokości przyznanej mu emerytury, a nie na przesłankę wskazaną w art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie, podczas gdy z pism Skarżącego nie wynikało, że przedkłada nowe dowody czy też powołuje nowe okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji o wymiarze emerytury;
3. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj.:
  - a. art. 235² § 1 pkt 5 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i art. 227 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez niezastosowanie, co skutkowało pominięciem dowodu z opinii biegłego powołanego na okoliczność wyliczenia przysługującej Skarżącemu emerytury, podczas gdy dowód ten miał dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie;
  - b. art. 327¹ § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez brak wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn, dla których Sąd pominął wnioski o powołanie biegłego na okoliczność wyliczenia przysługującej Skarżącemu emerytury.

Wskazując ww. zarzuty odwołujący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i ustalenie przysługującej Skarżącemu emerytury w prawidłowej, wyższej wysokości;
lub o
2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji;
lub o

3. uchylenie zaskarżonego wyroku i zaskarżonej decyzji Organu Rentowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Organowi Rentowemu;
4. rozpoznanie przez Sąd na podstawie art. 380 Kodeksu postępowania cywilnego postanowienia Sądu z dnia 29 lipca 2022 r. wydanego na rozprawie i dotyczącego pominięcia wniosku o powołanie biegłego zgłoszonego przez pełnomocnika skarżącego, ponieważ postanowienie to miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy;
5. przyznanie pełnomocnikowi Skarżącego kosztów postępowania przez Sądem II instancji według norm przepisanych i oświadczam, że koszty te nie zostały uiszczone w całości ani w części.

W odpowiedzi na apelację odwołującego organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji w całości.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja odwołującego jako niezasadna podlegała oddaleniu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. W szczególności, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził wystarczające postępowanie dowodowe, a zebrany w sprawie materiał poddał właściwej ocenie, zachowując granice swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Na wstępie przypomnieć należy, że decyzją z dnia 24 stycznia 2022r. nr (...), wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, odmówił ponownego ustalenia wysokości emerytury na mocy art. 114 ust. 1 tej ustawy. Odmówiono odwołującemu ponownego ustalenia wysokości emerytury na zasadzie art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy, gdyż po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie emerytury nie przedłożył on nowych dowodów i nie ujawnił okoliczności istniejących przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo lub wysokość świadczenia.

Zgodnie z art. 114 ust. 1 wskazanej ustawy, w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli:

- 1) po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość;
- 2) decyzja została wydana w wyniku przestępstwa;
- 3) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe;
- 4) decyzja została wydana na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego przez osobę pobierającą świadczenie;
- 5) decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostało następnie uchylone, zmienione albo stwierdzono jego nieważność;
- 6) przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu rentowego.

Odnosząc się do przesłanki „nowych okoliczności” (art. 114 ust. 1 pkt 1) ustawy emerytalnej) wskazać należy, że termin ten obejmuje swoim zakresem zarówno okoliczności faktyczne, jak i okoliczności sprawy. Okoliczności faktyczne są to fakty ustalone na podstawie dowodów, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, zaś okoliczności sprawy dotyczą uchybień organu rentowego na etapie stosowania prawa materialnego lub w trakcie podejmowania czynności procesowych. Ujawnienie nowych okoliczności polega więc na ujawnieniu faktów, która mają wpływ na powstanie prawa do świadczenia lub na jego wysokość oraz na ujawnieniu uchybień w stosowaniu prawa materialnego

lub procesowego (por. wyrok SN z dnia 17 sierpnia 2016 r. I UK 333/15 Lex nr 2120891; wyrok SN z dnia 26 lipca 2013 r. III UK 145/12 Lex nr 1408199, także Kamil Antonów: Komentarz do ustawy o emerytalnej).

Sąd Apelacyjny podkreśla, rację ma odwołujący, iż domagając się ponownego przeliczenia emerytury faktycznie nie wskazywał na podstawę prawną wynikającą z art. 114 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy oraz nie powoływał się na nowe dowody, albowiem w jego ocenie zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem art. 114 ust. 1 pkt 6 tj. na podstawie błędu organu rentowego (organ rentowy błędnie obliczył wysokość jego świadczenia emerytalnego, według odwołującego w niższej wysokości). Powyższe ustalenia natomiast w ocenie Sądu Apelacyjnego pozostają bez wpływu na wydany przez Sąd I instancji wyrok (nie wzruszyły jego prawidłowości). Po ponownym przeanalizowaniu zgromadzonej w sprawie dokumentacji Sąd Apelacyjny stwierdza, że w niniejszej sprawie brak jest podstaw do uznania błędu organu rentowego w rozumieniu art. 114 ust. 1 pkt 6 powołanej ustawy o emeryturach.

Sąd Odwoławczy podkreśla, że pojęcie błędu organu rentowego, w znaczeniu powołanego przepisu art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zdaniem Sądu Apelacyjnego, obejmuje takie sytuacje, w których organ rentowy miał podstawy do przyznania świadczenia, lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił. Może to wynikać z zaniedbania tego organu, ale także może to być każda obiektywna wadliwość decyzji (teoria tzw. obiektywnej błędności decyzji), niezależnie od tego, czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki, celowego działania organu rentowego, czy też rezultatem niewłaściwych działań pracodawców albo wadliwej techniki legislacyjnej i w konsekwencji niejednoznaczności stanowionych przepisów (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 października 2018 r. III UK 153/17 Lex nr 2563524). Pojęcie to obejmuje również niedopełnienie przez organ rentowy obowiązku działania z urzędu na korzyść osób uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2011 r., I UK 332/10, LEX nr 811827; z dnia 4 grudnia 2012 r., II UK 130/12, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 258; z dnia 9 grudnia 2015 r., I UK 533/14; LEX nr 1958500 i powołane w nich wcześniejsze orzecznictwo). W świetle tak rozumianego pojęcia błędu organu rentowego należy stwierdzić, że przepis art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy emerytalnej nie znajduje zastosowania.

Argumenty przedstawione w treści apelacji przez odwołującego, nie podważyły w żaden sposób zasadności stanowiska Sądu I instancji. Sąd Apelacyjny podkreśla w tym miejscu, że co do istoty wywody zawarte w apelacji były już prezentowane w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, a co do których szczegółowo w toku postępowania odniósł się organ rentowy (oraz częściowo Sąd I instancji).

Nadto zaznaczyć należy, że odwołujący, składając nowy wniosek w dniu 30 lipca 2017 r. oraz 19 lipca 2021 r., nie powołał się na żadną z wymienionych okoliczności, w szczególności nie przedstawił żadnych nowych dowodów, ani nowych okoliczności, które nie byłyby znane organowi rentowemu, nie wskazał też na czym polegały ew. błędy organu rentowego przy ustaleniu kwoty emerytury. Odwołujący wskazywał ogólnie, że organ rentowy nieprawidłowo obliczył jego emeryturę i domagał się ponownego przeliczenia jego emerytury, nie wyjaśniając przy tym, na czym polegał ów „błąd w wyliczeniach” organu rentowego – nie odniósł się ani do przepisów prawa ani do wyliczeń matematycznych. Odwołujący nie wskazał żadnych konkretnych zarzutów czy też nie przedstawił własnych wyliczeń. Organ rentowy za każdym razem po wpłynięciu jakiegokolwiek pisma od odwołującego w sposób szczegółowy wyjaśniał podstawy prawne ustalenia wysokości jego emerytury. Ponadto organ rentowy wskazywał również w jaki sposób dokonano obliczenia emerytury odwołującego, przedstawiając szczegółowe wyliczenia matematyczne.

Tak w ocenie Sądu Apelacyjnego należy podkreślić, że w pismach z dnia 23 października 2017 r., z dnia 6 listopada 2017 r., z dnia 4 maja 2018 r., z dnia 15 czerwca 2018 r., z dnia 15 października 2018 r., z dnia 15 listopada 2018r., z dnia 4 grudnia 2018r., z dnia 27 grudnia 2018 r., z dnia 30 stycznia 2019r., z dnia 22 stycznia 2019 r., wyjaśnił odwołującemu przyczyny przeliczenia emerytury z urzędu decyzją z dnia 18 lipca 2017 r. wraz ze szczegółowym przytoczeniem podstawy prawnej oraz przebieg i zmiany wysokości renty inwalidzkiej, pobieranej od 1979 r., z uwzględnieniem corocznych waloryzacji. Organ rentowy pouczył odwołującego wielokrotnie, że kolejne przeliczenie wysokości emerytury może nastąpić po przedłożeniu nowych dokumentów. Ponadto w piśmie z dnia 10 października 2019 r. organ rentowy na zobowiązanie Prokuratury Rejonowej P. w P., sporządził kompleksowe zestawienie informacji w sprawie przyznania kolejno renty i emerytury K. M., ze wszystkimi zmianami, wynikającymi

z przepisów lub wskutek przedłożenia przez odwołującego dokumentów. Tymczasem odwołujący nie godząc się ze stanowiskiem organ rentowego powiełał kolejne (w ocenie Sądu Apelacyjnego bezpodstawne) wnioski domagając się ponownego przeliczenia emerytury, nie akceptując przy tym argumentów oraz podstawy prawnej dokonanych przez organ rentowy obliczeń, a nawet nie próbując dokonać analizy stanowiska organu rentowego.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego wypada podkreślić, że zgodnie z obowiązującymi przepisami podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która miała wcześniej ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, stanowi:

- podstawa wymiaru renty - w wysokości uwzględniającej wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty, albo
- podstawa wymiaru ustalona na nowo tj. od wynagrodzeń z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę (przyznano emeryturę z urzędu) lub z 20 lat kalendarzowych dowolnie wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu. Przy obliczaniu podstawy wymiaru na nowo stosuje się kwotę bazową obowiązującą w dniu nabycia prawa do emerytury.

Z kolei jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do renty, której podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, wówczas część socjalną emerytury, wynoszącą 24% kwoty bazowej, oblicza się od kwoty bazowej obowiązującej w dacie zgłoszenia wniosku o emeryturę (przyznania emerytury z urzędu).

Nie było sporu co do tego, że odwołujący od 16 marca 1979 r. pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy (dawniej renta inwalidzka). Do ustalenia podstawy wymiaru renty Oddział ZUS przyjął zatem wynagrodzenie z 12 miesięcy kalendarzowych, tj. z okresu od 1 stycznia 1978 r. do 31 grudnia 1978 r., które w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia z tego samego okresu wynoszą 105,75%. Do obliczenia wysokości renty, ostatnio decyzją z 19 lutego 2008 r. Oddział ZUS przyjął 26 lat 7 miesięcy okresów składkowych i 1 miesiąc okresów nieskładkowych.

Zgodnie z przepisami obowiązującymi od 1 stycznia 2006 r. ubezpieczonemu urodzonemu przed dniem 1 stycznia 1949 r. (a zatem odwołującemu ur. (...)) pobierającemu rentę z tytułu niezdolności do pracy, który osiągnął powszechny wiek emerytalny, organ rentowy przyznaje emeryturę z urzędu.

Sąd Odwoławczy podkreśla, że w piśmie z 27 grudnia 2018 r. organ rentowy przedstawił szczegółowe wyliczenie kwoty emerytury. Podstawa wymiaru obliczona została przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 105,75% przez kwotę bazową 717,16 zł (tj. kwota bazowa obowiązująca na dzień 31 sierpnia 1996 r. ostatnio przyjęta do obliczenia wysokości renty) - wyniosła 758,40 zł.

$24\% \text{ (część socjalna)} \times 717,16 \text{ zł} = 172,12 \text{ zł},$

$319 \text{ m-cy} \times 1,3\% : 12 \times 758,40 \text{ zł (podstawa wymiaru)} = 262,10 \text{ zł},$

$1 \text{ m-c} \times 0,7\% : 12 \times 758,40 \text{ zł (podstawa wymiaru)} = 0,46 \text{ zł}.$

Razem: 434,68 zł.

Organ rentowy zaznaczył też, że powyższa kwota była następnie waloryzowana od 1 września 1996 r. i na dzień 19 lutego 2013 r. wynosiła 1202,80 zł, a po waloryzacji od 1 marca 2013 r. 1250,91 zł.

Po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy w kwocie 82 zł i składki na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 112,58 zł, oraz po dodaniu dodatku pielęgnacyjnego - 203,50 zł do wypłaty pozostawała kwota 1259,83 zł.

Z kolei po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku odwołującego z 26 kwietnia 2013 r. Oddział ZUS decyzją z 22 maja 2013 r. ustalił wysokość jego emerytury na nowo. Przy czym organ rentowy wyjaśnił, że do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjął wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych

wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, tj. z lat 1964, 1966- 1978, 1988-1993, wynoszący 63,99%. Emerytura została obliczona z zastosowaniem kwoty bazowej obowiązującej w dacie przyznania emerytury, tj. w dniu 19 lutego 2013 r., wynoszącej - 2974,69 zł.

Nadto przedstawiono wyliczenie kwoty emerytury:

Podstawa wymiaru obliczona została przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 63,99% przez kwotę bazową 2974,69 zł, wyniosła 1903,50 zł.

24% (część socjalna) x 2974,69 zł = 713,93 zł,

319 m-cy x 1,3% : 12 x 1903,50 zł (podstawa wymiaru)= 657,85 zł,

1 m-c x 0,7% : 12 x 1903,50 zł (podstawa wymiaru)= 1,14 zł.

Razem: 1372,92 zł.

Od 1 marca 2013 r. po waloryzacji wskaźnikiem waloryzacji 104,00% emerytura wyniosła 1427,84 zł (1372,92 zł x 104,00%). Po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy w kwocie 100 zł i składki na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 128,51 zł oraz po dodaniu dodatku pielęgnacyjnego - 203,50 zł do wypłaty pozostawała kwota 1402,83 zł. Należne wyrównanie z tytułu podwyższenia emerytury za okres od 19 lutego 2013 r. do 31 maja 2013 r. zostało wypłacone odwołującemu wraz z emeryturą za czerwiec 2013 r. wraz z powyższą decyzją Oddział ZUS przekazał odwołującemu również decyzję z 20 marca 2013 r. Z kolei szczegółowe obliczenie wysokości emerytury zostało odwołującemu przedstawione w decyzji z 4 lipca 2013 r. odmawiającej ponownego przeliczenia emerytury.

W wyniku ponownej analizy sprawy w 2017 r. Oddział ZUS stwierdził, że po przyznaniu renty odwołujący pozostawał w ubezpieczeniu przez ponad 30 miesięcy, a przy obliczaniu wysokości emerytury ustalonej decyzją z 20 marca 2013 r. nie zastosowano nowej kwoty bazowej do obliczenia tzw. części socjalnej, wynoszącej 24% kwoty bazowej. Na skutek stwierdzenia powyższej okoliczności Oddział ZUS decyzją z 18 lipca 2017 r. ponownie ustalił wysokość emerytury K. M. przyjmując:

- do obliczenia składnika emerytury wynoszącego 24% kwoty bazowej - kwotę bazową obowiązującą w dniu nabycia prawa do emerytury, wynoszącą 2974,69 zł, a
- do obliczenia części należnej za okresy składkowe i nieskładkowe przyjęto podstawę wymiaru renty z uwzględnieniem wszystkich kolejnych waloryzacji przypadających w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty, wynoszącą na dzień przyznania emerytury 2098,33 zł.

Sąd Apelacyjny akcentuje w tym miejscu, że w piśmie z dnia 27 grudnia 2018 r. organ rentowy przedstawił szczegółowe wyliczenia emerytury odwołującego (wyliczenia matematyczne).

Nadto zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznanie lub podwyższenie świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż za okres 3 lat poprzedzających miesiąc, w którym wydano decyzję z urzędu, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego. A zatem organ rentowy prawidłowo decyzją z 18 lipca 2017 r. dokonał spłaty świadczenia za okres od 1 lipca 2014 r., tj. za okres 3 lat poprzedzających miesiąc wydania decyzji, a należne wyrównanie od 1 lipca 2014 r. do 31 lipca 2017 r. oraz przysługujące odsetki przekazano odwołującemu na rachunek wraz ze świadczeniem za miesiąc sierpień.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że organ rentowy wyjaśnił w jaki sposób dokonano waloryzacji (w odpowiedzi na kolejne pisma odwołującego). Organ rentowy wskazał, że waloryzacji podlega także podstawa wymiaru świadczenia. Zwaloryzowana podstawa wymiaru emerytury służy do obliczenia części emerytury przysługującej za okresy

składkowe i nieskładkowe. Po ostatniej waloryzacji od 1 marca 2018 r. emerytura odwołującego wynosi 1618,53 zł, a dodatek pielęgnacyjny 215,84 zł. Po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy w kwocie 120 zł i składki na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 145,67 zł, do wypłaty pozostaje kwota 1568,70 zł.

Organ rentowy wyjaśnił też, że brak był podstaw prawnych do obliczenia wysokości emerytury odwołującego przy zastosowaniu podanych przez niego w piśmie z 29 października 2018 r. kwot bazowych: 3080,84 zł - obowiązującej od 1 marca 2013 r. do 28 lutego 2014 r. oraz 3536,87 zł - obowiązującej od 1 marca 2017 r. do 28 lutego 2018 r. Nadto organ rentowy poinformował odwołującego, że podstawa wymiaru przyznanej emerytury, może być obliczona na nowo, a więc z uwzględnieniem nowej kwoty bazowej obowiązującej w dacie zgłoszenia wniosku o przeliczenie, jeżeli do jej obliczenia ubezpieczony wskaże zarobki przypadające w całości lub w części po przyznaniu emerytury. Od osoby, która pobierała emeryturę wymagane jest udowodnienie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wyższego od poprzednio przyjętego. Z powyższego wynika zatem, że emerytura odwołującego mogłaby być obliczona z zastosowaniem nowej kwoty bazowej, obowiązującej w dacie złożenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury, w przypadku wskazania do obliczenia podstawy wymiaru emerytury, zarobków przypadających chociażby w części po przyznaniu emerytury. Ponadto wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony z uwzględnieniem zarobków uzyskanych po przyznaniu emerytury musi być wyższy od już przyjętego.

Sąd Odwołujący podkreśla, że pomimo tak szczegółowych wyjaśnień organu rentowego oraz wskazaniu podstawy prawnej odwołujący w dalszym ciągu domagał się ponownego przeliczenia jego emerytury, nie przedstawiając żadnych nowych dowodów dotyczących jego zarobków oraz nie przedstawiając żadnych konkretnych zarzutów (w tym odnoszących się do wyliczeń matematycznych organu rentowego czy też podstawy prawnej), a podnosząc jedynie ogólny zarzut błędnego ustalenia przez organ rentowy przysługującej odwołującemu kwoty emerytury (nie precyzując na czym ten błąd polega).

W ocenie Sądu Apelacyjnego wobec szczegółowych wyjaśnień organu rentowego, w tym przedstawienia szczegółowych wyliczeń matematycznych a jednocześnie mając na uwadze brak konkretnych zarzutów odwołującego w zakresie sposobu dokonania tych wyliczeń (brak precyzyjnych zarzutów w zakresie ew. błędu organu rentowego) nie sposób uznać, że doszło do naruszenia prawa materialnego (w tym naruszenia art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Chybione okazały się także zarzuty naruszenia prawa procesowego.

Z uwagi na brak konkretnych zarzutów co do prawidłowości ustalenia kwoty emerytury przysługującej odwołującemu za niezasadny należało uznać zarzut naruszenia art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. i art. 227 k.p.c. Sąd Apelacyjny podkreśla, że zadaniem biegłego nie jest poszukiwanie dowodów i okoliczności, mających uzasadniać argumentację którejkolwiek ze stron procesu. Biegły ma bowiem za zadanie dokonać obiektywnej oceny przedstawionego materiału z perspektywy posiadanej wiedzy fachowej i przedstawić sądowi wnioski umożliwiające poczynienie właściwych ustaleń faktycznych i właściwą ocenę prawną przedmiotu sporu. Nadto podkreślić należy, że do sądu nie należy przeprowadzanie z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art.3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art.227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne – art.6 k.p.c. (tak SN w wyroku z 17.12.1996r., I CKU 45/96, też SN w wyroku z 11.07.2001r., V CKN 406/00).

Wykluczone jest, by postępowanie dowodowe służyło nie wykazywaniu, a poszukiwaniu ewentualnych, konkretnych przesłanek zmiany zaskarżonej decyzji; do tego natomiast zmierzała – w ocenie Sądu Apelacyjnego – ogólnikowa teza dowodowa odwołującego (wniosek o dowód z opinii biegłego).

Z kolei konstruowanie zarzutów związanych z wadliwością uzasadnienia nie jest właściwą płaszczyzną do podważania ustaleń faktycznych i ocen prawnych, które legły u podstaw rozstrzygnięcia, zaś sam zarzut naruszenia art. 327¹ § 1 k.p.c. może być uzasadniony tylko wówczas, gdy kwestionowane uzasadnienie wyroku nie zawiera wszystkich elementów określonych w tym przepisie, a braki w tym zakresie są tak istotne, że zaskarżone orzeczenie nie poddaje

się kontroli apelacyjnej co do przyczyn faktycznych i prawnych, które legły u jego podstaw. W przedmiotowej sprawie w żadnym przypadku nie jest możliwe uznanie, że Sąd Okręgowy sporządził uzasadnienie wyroku w sposób nieodpowiadający wymogom omawianej regulacji. Sąd ten, wbrew twierdzeniom apelującego, dokonał oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w sposób szczegółowy wskazując, z jakich przyczyn określonym dowodom dał wiarę, a z jakich wiary tej domówił. W dalszej kolejności w uzasadnieniu wyroku zaprezentowane zostały ustalenia faktyczne z odwołaniem się do treści dowodów stanowiących ich podstawę. Wreszcie Sąd Okręgowy w sposób precyzyjny wskazał na normy prawa materialnego znajdujące zastosowanie w niniejszej sprawie, przedstawił wypracowaną w orzecznictwie ich interpretację i w końcu przeprowadził proces subsumcji, dając mu wyraz w pisemnych motywach. Uzasadnienie zawiera więc wszystkie elementy konstrukcyjne wskazane w art. 327¹ § 1 k.p.c.

Sąd I instancji dokonał więc wszechstronnej oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów i uwzględnił wszystkie istotne okoliczności. Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że wskazane przez odwołującego K. M. w apelacji zarzuty w żadnej mierze nie podważyły prawidłowo wydanego wyroku Sądu Okręgowego. Wyrok ten odpowiada prawu, a zarzuty i twierdzenia odwołującego sprowadzają się wyłącznie do polemiki z prawidłowymi ustaleniami Sądu I instancji oraz przedstawieniu własnej subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz interpretacji przepisów.

Wobec powyższych ustaleń, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację, jako w całości bezzasadną (punkt 1 wyroku).

Ponadto Sąd Apelacyjny w punkcie 2 wyroku przyznał od Skarbu Państwa - Sąd Okręgowy w Poznaniu na rzecz r.pr. K. P. kwotę 240 zł powiększoną o stawkę podatku VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu K. M. w instancji odwoławczej, orzekając o tym na podstawie § 2 i 4 w zw. z § 15 ust. 2 w zw. z art. 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

sędzia Marta Sawińska